

Nyankommenhed for nyankomne børn og unge

Bergthóra Kristjánsdóttir
Aarhus Universitet (DPU)

Nyankommenhed: Faglige inspirationskilder

• I Nordand, 11 (2) s. 35-64
Bergthóra Kristjansdóttir DPU

Sociologiske feltstudier

Inspireret af Bourdieu

Bergthóra Kristjánsdóttir DPU

INDVANDRINGSALDER

”Analyser af indvandreres uddannelsesforløb har siden 2004 peget på, at indvandringsalderen påvirker den nyankomnes muligheder i det danske uddannelsessystem, for jo ældre et barn er, når det kommer til Danmark og starter i folkeskolen, jo mere negativt påvirkes dets faglige resultater ved afgangsprøverne, især i dansk og delvis i matematik. Også sandsynligheden for at gennemføre en ungdomsuddannelse forringes (Mehlbye et al. 2011; Nørskov 2010; Tranæs 2008; Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration 2004).”

Kristjánsdóttir & Peréz (2016) Nyankomne børn og unge i det danske uddannelsessystem: Lovgrundlag og organisering. I Nordand 2016, 11(2):35-64

Overskrift på et debatindlæg i Politiken den 16.9. 2016

Af Astrid Kragh, MF (S), Næstformand for Folketingets udlændinge- og integrationsudvalg

Integration skal begynde allerede i blealderen Obligatoriske vuggestuebesøg og undervisningspligt helt ned til 3-års alderen er vejen frem.

“Det bør også være helt naturligt, at når man bliver gravid, så går man også i gang med at få et så godt dansk sprog, ...”

Hvorfor nyankomne elever ?

Hvorfor ikke bare: tosprogede elever?

»Med nyanlända avser vi elever som har invandrat till Sverige, oavsett invandringsskälet. De saknar grundläggande kunskaper i svenska språket, oavsett skolbakgrund i övrigt, och kommer till skola strax före skolstarten eller under sin skoltid.«

Nyankommenhed sætter fokus på elevernes særegenhed som tosprogede elever

- Tidligere skolebaggrund
- Litteracitet
- Fagkundskaber

Bunar (2015:9) *Nyanlända och lärande – mottagande och inkludering*. Stockholm: Natur & Kultur.

Susanne Perez (RUC) arbejder med begrebet nyankommenhed i sit ph.d.-projekt (i proces)

Nyankommenhed

Forskning om nyankomne elever og inkludering

- Sprogperspektivet: De er andetsprogselever
- Kulturperspektivet: De er bærere af ”anden kultur”
- Identitetsbegrebet: Migrationsprocessens betydning for identiteten
- Rettighedsperspektivet: Individuelle rettighedsindehavere

Statens bestemmelser og kommunernes implementering

”Faget dansk som andetsprog – basisundervisning er beregnet for elever, som ved optagelsen i folkeskolen ikke har sproglige forudsætninger i dansk for at kunne deltage i den almindelige undervisning i klassen med et meningsgivende udbytte.”
(Introduktion til Forenklede Fælles Mål - 2014)

”Målet med undervisningen i modtagelsesklasser er at give eleverne basale danskkundskaber og kendskab til dansk kultur, så de efter kort tid kan følge undervisningen i en almindelig klasse i nærheden af deres bopæl.”
(Fredericia Kommune 2013).

Perez (i proces)

Indholdsområder i dsa

Faghæftet 1995-2014

- Kommunikative færdigheder
- Sprog og sprogbrug
- Viden om sprogtilegnelse og egen læring
- Sprog, kultur og samfundsforhold

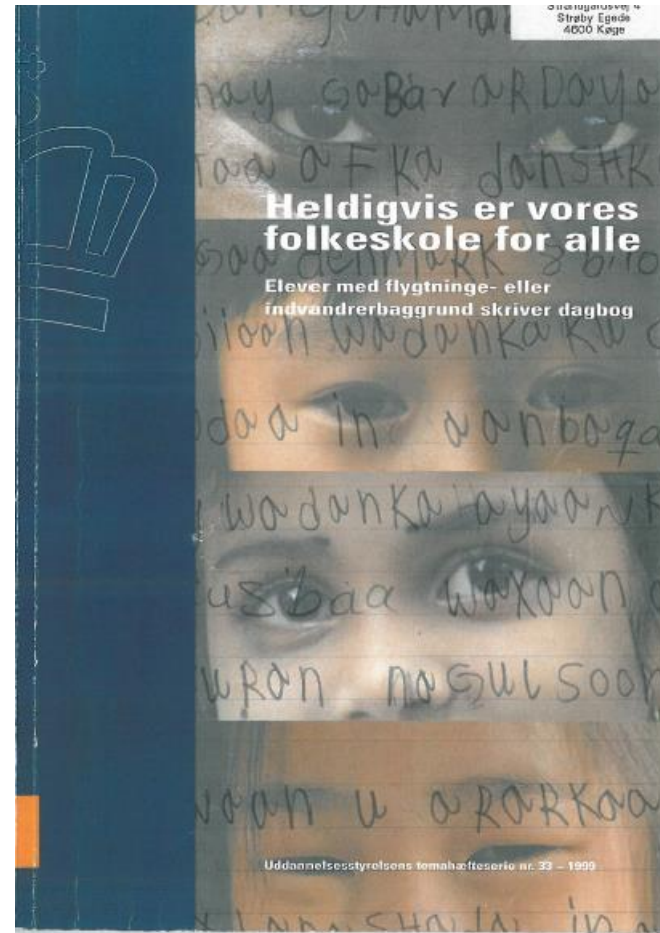
Faghæfte 2014- Basis

- Lytte
- Tale
- Læse
- Skrive

Kultur, viden og indhold skrives ud af faghæftet.

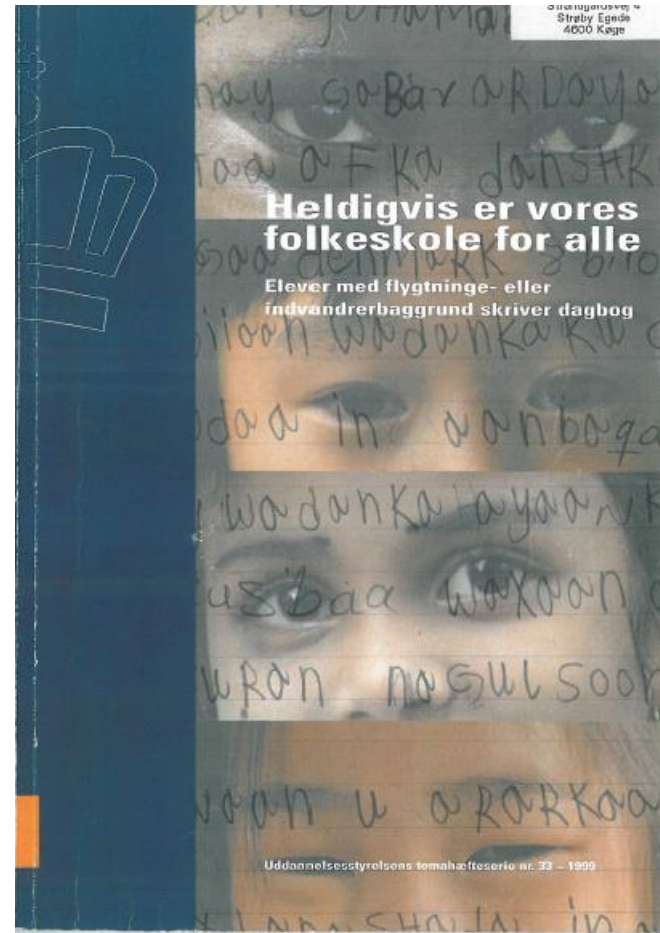
Kultur og identitet

”Selvom jeg er bedre end nogle af de andre børn, får jeg dårligere karakter end dem. Når jeg spørger ham om det, giver han en eller anden undskyldning om, at jeg mangler dit eller dat eller, at der er en pil opad, men det kan man bare ikke se i karakterbogen. Nogle gange har jeg bare lyst til at kaste bøgerne efter ham og råbe hold kæft mand, du er racist” (Subethini, 15 år Herning). (1999)

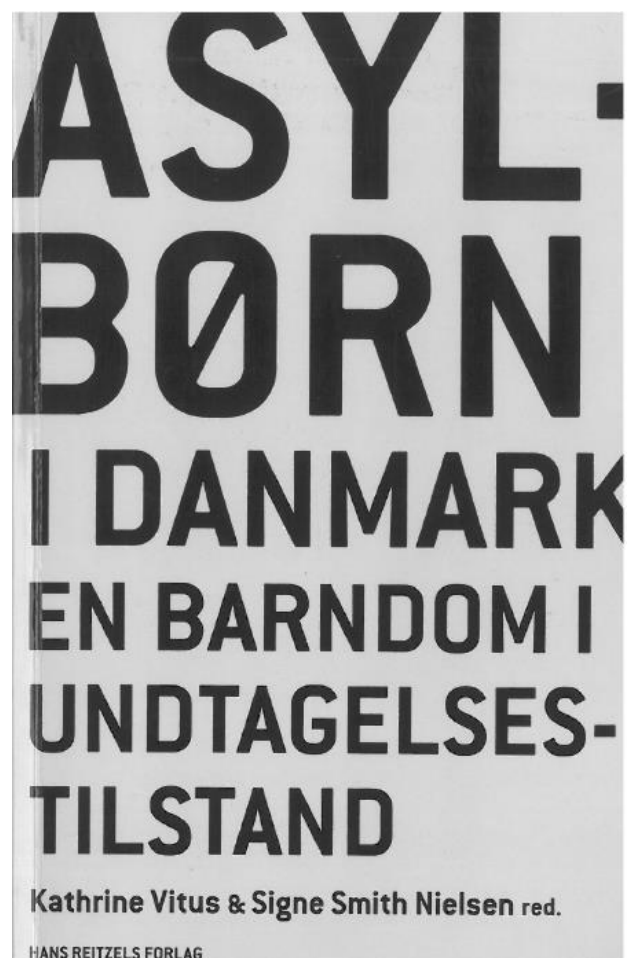
Kultur og identitet

”Jeg har altid haft mange dansk venner, så dengang jeg gik i 5. klasse, kaldte de udenlandske børn mig Peter eller Hans, fordi jeg havde mange danske venner. De syntes jeg var en forræder. Jeg har det meget godt i min klasse, men nogle gange føler jeg mig alligevel udenfor, for nogle gange siger de fx ”Du Aymen er god og flink nok, men dem derovre, de er nogle prekere” (Aymen 17 år, Varde). (1999)

Rettighedsperspektivet

- Nævnt i udlændingeloven, integrationsloven, asylloven – men ikke i folkeskoleloven
- Røde Kors Asylskoler: minus prøver, minus modersmålsundervisning, lang transporttid, kortere undervisningstid
- Fravær af rettighedsperspektivet

ORGANISATIONSMODELLER

En “submersiv model”: udelukkende mainstreamklassen uden at der tages særlige hensyn.

En “integrativ model”, mainstreamklassen, samt sprogudviklende undervisning, der er tilrettelagt specifikt til denne målgruppe.

En “delintegrativ model”, specifik sprogudviklende undervisning i en selvstændig klasse og lidt efter lidt deltager i mainstreamklassens timer eller deltager i nogle af fagene i mainstreamklassen.

En “parallel model”, i hvilken den nyankomne elev i seks til atten måneder (i Danmark op til to år) undervises i alle fag og samtidig modtager sprogudviklende undervisning i en dertil indrettet klasse.

En “parallel model med skoleafslutning”, der svarer til den parallelle model, dog uden tidsbegrænsning.

Kristjansdottir & Perez (2016)

EVALUERINGSRESULTATER 2016

Basisundervisning for tosprogede elever

Kvalitativ kortlægning af praksis i 20 kommuner

- Behov for mere ensartede kommunale tilbud
- Behov for brobygning ml modtagerordninger og den almindelige undervisning
- Behov for mere tværgående lærersamarbejde
- Behov for efteruddannelse af lærere
- Behov for mere kvalificeret grundlag for at evaluere sprogfærdigheder
- Behov for at forbedre visitationsordninger

Ny bekendtgørelse om folkeskolens undervisning i dansk som andetsprog

[05.07.2016]

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling har netop udstedt en ny bekendtgørelse, der ændrer reglerne om modtagelsesklasser.

- ”Den 18. marts 2016 indgik regeringen og KL en aftale om en bedre ramme for at modtage og integrere flygtninge.”
- Klasseloft hæves fra 12 til 15 elever og op til 18, hvis ...
- Tidligere måtte modtagelsesklasser spænde over tre klassestrin, nu må de spænde over højst fem klassestrin.

<http://www.uvm.dk/Aktuelt/~UVM-DK/Content/News/Udd/Folke/2016/Jul/160705-Ny-bekendtgørelse-om-folkeskolens-undervisning-i-dansk-som-andetsprog>

Berghóra Kristjánsdóttir DPU

Kontakt

Lotte Greve
Fuldmægtig
Styrelsen for
Undervisning og
Kvalitet
lotte.greve@stukuvm.dk
Tlf. 3392 5174

Pressetelefon
Ministeriet for Børn,
Undervisning og
Ligestilling

Tlf. 2240 0930

(du kan ikke sende
sms til
pressetelefonen)

Læs mere

Ny bekendtgørelse om folkeskolens undervisning i dansk som andetsprog (bkg. nr. 1053 af 29. juni 2016)

Resurser för nyankomne barn och unge i Sverige

Vurderingsværktøj
for sva

Multikulturelle skoler
2015 - UCC

Monica Axelsson, ISD, Stockholms
universitet

Fra modtagelsesklasse
til den ordinære klasse

**Från inkludering exkludering till
Exkluderande inkludering?
- Elevröster om övergången från
förberedelseklass til ordinarie klasser**

**”Islands in the
mainstream”**

Nyankommenhed

Forskning om nyankomne elever og inkludering

- Placering i det ordinære klasserum
- At tilgodese den inkluderede elevs sociale og skolefaglige behov
- At tilgodese alle elevers sociale og skolefaglige behov
- At skabe lærende fællesskaber

(litt.: Nyanlända og Lärande – mottagande och inkludering, s.41)

Förberedelseklass vs Direktintegrering

FKs resursanvändning

Högskolepedagogiska Institutionen för
Språkvetenskap, Stockholms universitet

Direktintegreringens resursanvändning

Högskolepedagogiska Institutionen för
Språkvetenskap, Stockholms universitet

Multikulturelle skoler
2015 - UCC

Monica Axelsson ISD, Stockholms
universitet

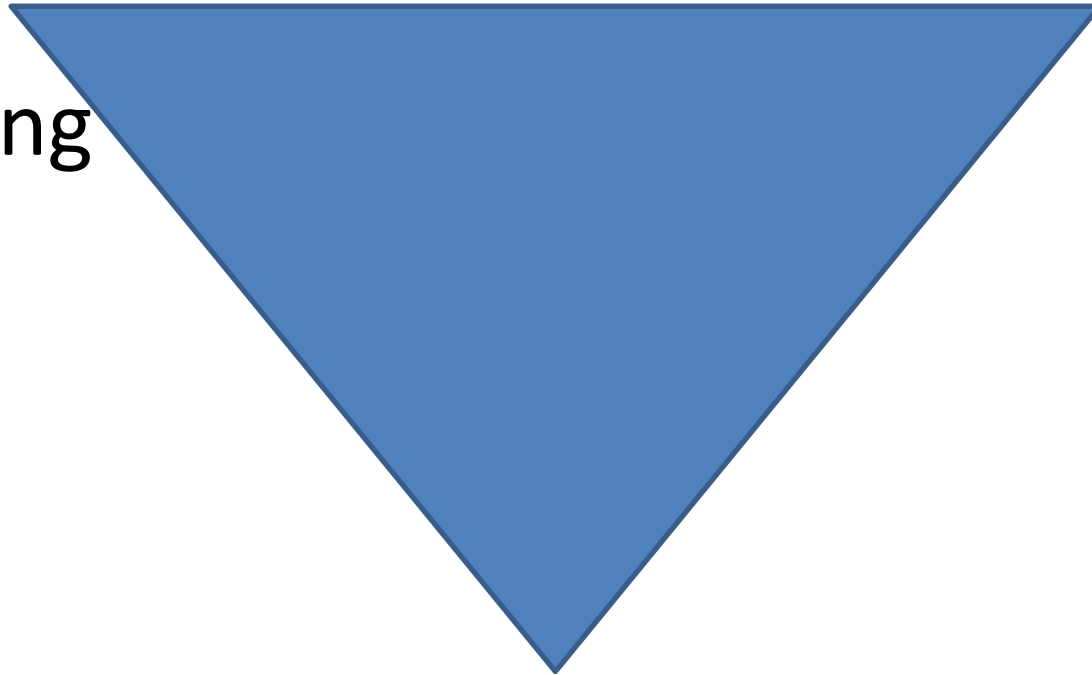
Syntes av båda modellerna

- Inskrivna och gå i klass men med SVA-undervisning och ämnesstöttning (4-8 år)
- Flexibilitet utifrån individens behov
- Flexibla grupper:
  - Stöttning i klassen
  - Stöttning utanför klassen
  - Förberedelseklass (FK)
  - Gruppering efter förmåga

Nyankommenhed
Indhold

Sprog
udvikling

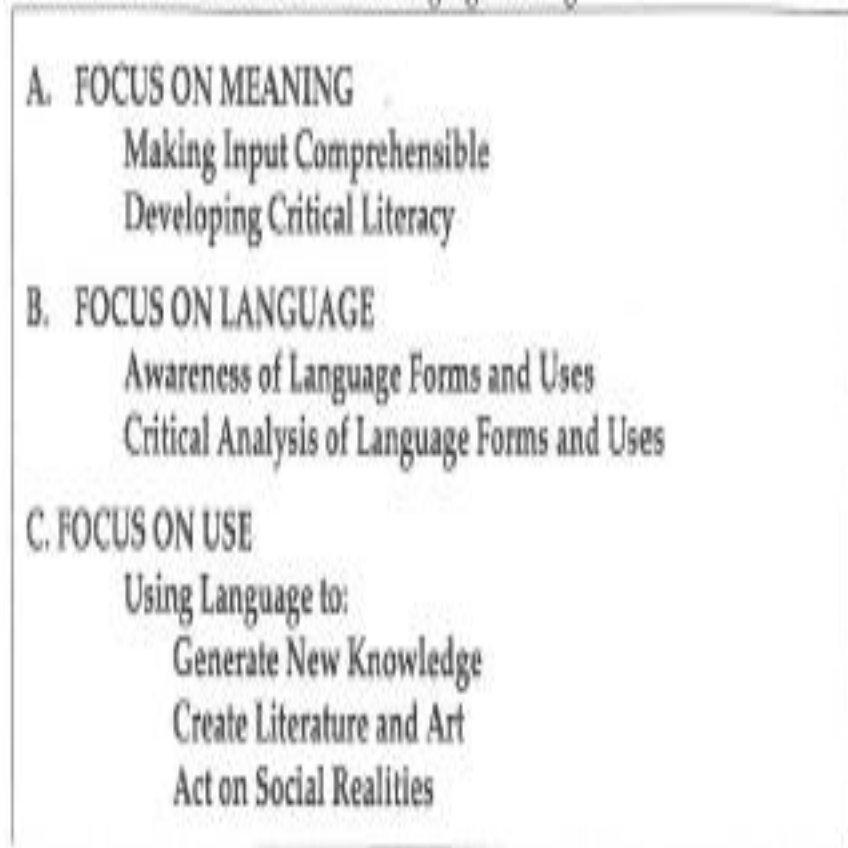
Viden-
udvikling

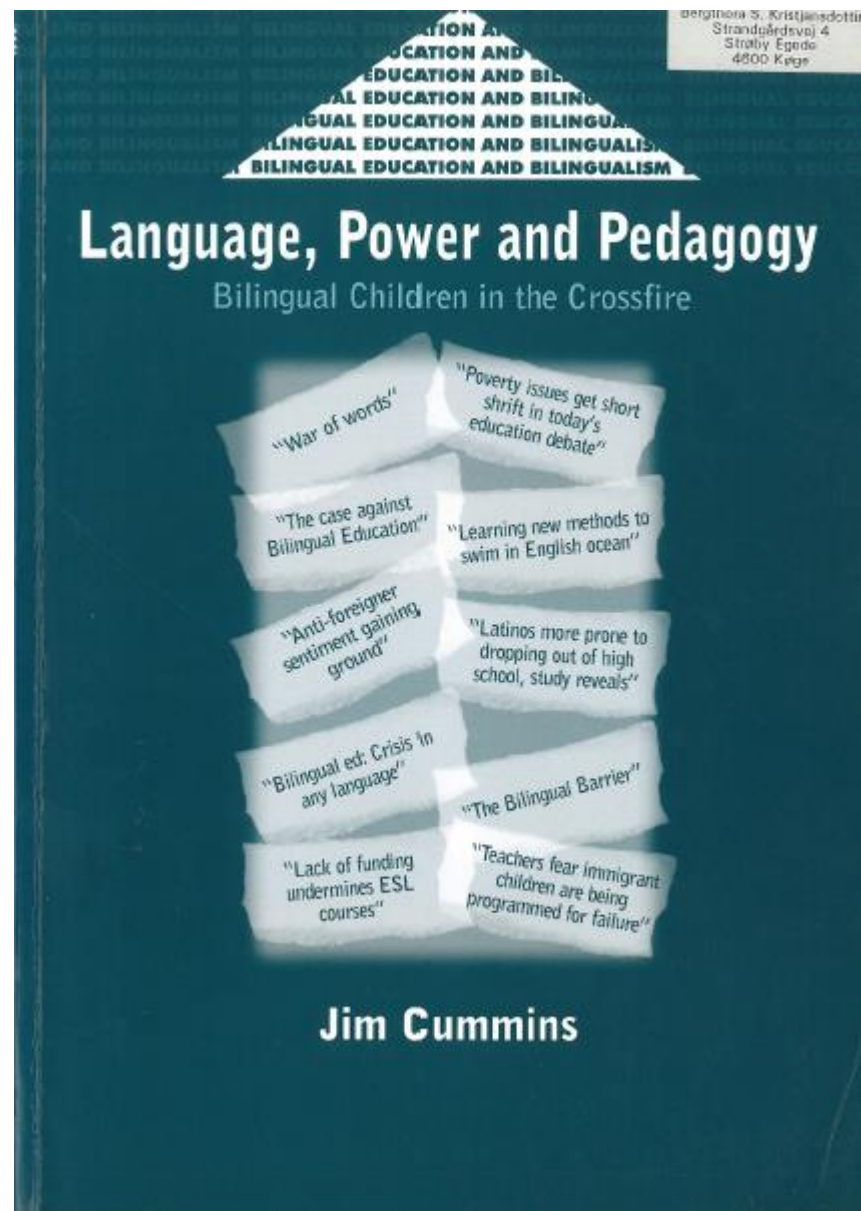
Socialisering

Bunar (2015) Nyanlända och lärande – mottagande och inkludering

FIGURE 10.1 Framework for academic language learning

2000:274

Kompetencekrav til lærere – i et sprogdidaktisk litteracitet perspektiv

Viden om:

- Litteracitet i et globalt, lokalt og individuelt perspektiv
- Kritisk og kreativt læringsmiljø
- Læremidler
- Undervisning i mundtlig kommunikativ kompetence – uden skriftsprog
- Grundlæggende læse- og skrivekompetence

Kompetensbeskrivning av lärare i grundläggande litteracitet för vuxna med andra modersmål än de nordiske. Det Nordiska Alförbundet. Reykjavík: Háskólinn í Reykjavík 2011

Sprog- og lærings syn

- Sprog synet funktionelt (Halliday) – sprog er et grundlæggende vilkår for tilegnelse af viden
- Lærings synet baseret på læring i fællesskaber (Vygotsky) – distinktionen mellem det hverdagsfaglige (inden skolen og fortsat i skolen) og videnskabelige (i undervisningen: tekstbaseret og abstrakt).
- Pædagogik syn: Når elever (og elever) og lærere interagerer i fælles aktiviteter kan de sammen bygge bro mellem hverdags sprog og fagsprog

Referencer

Axelsson, Monica (2015) Nyanlända elevers integrering och lärande – centrala faktorer ur ett språkdidaktiskt perspektiv. Oplæg på Multikulturelle skoler 2015. UCC.

https://ucc.dk/sites/default/files/monica_axelsson_16.11.15.pdf

Bunar, Nihad (2015) Nyanlända och lärande – mottagande och inkludering. Stockholm: Natur & Kultur.

EVA 2016a: *Basisundervisning for tosprogede elever. Kvalitativ kortlægnin af praksis i 20 kommuner*. Kbh.: Danmarks Evalueringsinstitut.

Kristjánsdóttir, Bergthóra & Perez, Susanne (2016) Nyankomne børn og unge i det danske uddannelsessystem. I Nordand (2)

Pérez, Susanne Jacobsen (i proces): *For sent? Modtagelsesundervisningens betydning for sent ankomne unge flygtninge og indvandreres indslusning i det danske uddannelsessystem*. Ph.d.-afhandling. Roskilde: Roskilde Universitetsforlag.

Vitus, Kathrine & Signe Smith Nielsen (2011) Asylbørn i Danmark. En barndom i undtagelsestilstand. Kbh.: Hans Reitzels Forlag.